

8. Мельник С.І., Попова О.П., Коцюбинська Л.М. Економічна ефективність виробництва товарної продукції сої культурної в науковій сівозміні. *Агросвіт*. 2019. № 23. С. 49–53. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.23.49
9. Репілевський Е.В. Економічна ефективність виробництва сої в ринкових умовах господарювання. *Наук. пр. Полтавської державної аграрної академії*. Серія: Економічні науки. 2011. Вип. 2. Т. 2. С. 215–220.
10. Вожегова Р.А., Сорокунський С.С. Економічна та енергетична ефективність вирощування насіння гороху посівного залежно від сортового складу, інокулянтів та захисту рослин. *Аграрні інновації*. Херсон. 2021. Вип. №7. С. 99–104.
11. Капінос М.В. Агроекономічна та енергетична оцінка елементів технології вирощування сортів гороху в умовах Південного Степу України. *Зрошуване землеробство : міжвід. темат. наук. зб.* Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. Вип. 72. С. 135–138.
12. Небаба К.С., Степанченко В.М. Економічна оцінка ефективності вирощування гороху посівного в умовах лісостепу західного. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Сільськогосподарські науки / Херсонський державний аграрно-економічний університет. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 130. С. 148–154.
13. Чому варто вирощувати горох в Україні? <https://agro-e.com.ua/chomu-varto-vyroshchuvaty-horokh-v-Ukrayini>.

УДК 631.527:633.11

ВПЛИВ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ ПРЕПАРАТІВ НА ЕНЕРГІЮ ПРОРОСТАННЯ ТА ЛАБОРАТОРНУ СХОЖІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Олійник О.В., аспірант
Федорчук М.І., доктор с.г. наук, професор
Миколаївський національний аграрний університет

В процесі онтогенезу сільськогосподарські рослини проходять періоди росту і розвитку, що впливають на формування врожаю.

Проростання насіння розпочинає ріст рослини. Основними факторами, що забезпечують активне проростання насіння є наявність вологи в ґрунті, тепловий та повітряний режими.

У ході активних досліджень було встановлено, що на проростання насіння впливають і такі заходи, як обробка посівного матеріалу рістрегулюючими препаратами разом із мікроелементами, це дало змогу вченим-дослідникам розробити відповідні технології допосівного обробітку насіння сільськогосподарських культур для підвищення врожайності та якості продукції [1, 2].

Вирішальним чинником формування високого врожаю для пшениці озимої часто є поява дружніх сходів, що забезпечується, в певній мірі, застосуванням регуляторів росту. Для виявлення оптимальних показників енергії проростання та лабораторної схожості на базі Миколаївського національного аграрного університету були проведені дослідження – вплив регуляторів росту «Біосил» (25 мл/т, на 10 л води робочого розчину) та «Альга» (0,5 кг/т) на енергію проростання та лабораторну схожість сортів пшениці озимої Наталка та Астарта.

Результати проведених лабораторних досліджень виявили значне підвищення енергії проростання та лабораторної схожості за умов передпосівної обробки насіння пшениці озимої сортів Наталка та Астарта регуляторами росту «Біосил» та «Альга» в дозах рекомендованих виробником (табл.).

Таблиця - Енергія проростання і лабораторна схожість насіння пшениці озимої за передпосівного оброблення регуляторами росту рослин (2023 р.), %

Застосування регуляторів росту	Енергія проростання	Схожість
Пшениця озима сорт Наталка		
Контроль (без регуляторів)	86,1	94,9
Біосил, 25 мл/т	90,8	97,8
Альга, 0,5 кг/т	92,7	98,5
<i>НІР_{0,5}</i>	1,2	1,5
Пшениця озима сорт Астарта		
Контроль (без регуляторів)	87,2	95,8
Біосил, 25 мл/т	92,7	98,8
Альга, 0,5 кг/т	93,0	99,0
<i>НІР_{0,5}</i>	1,3	1,6

Аналізуючи отримані дані, можна зробити висновок, що передпосівна обробка препаратом «Біосил» насіння пшениці озимої сорту Наталка підвищила енергію проростання на 4,1 %, а лабораторну схожість на 3 % у порівнянні з контролем, а регулятор росту «Альга» збільшив ці ж показники на 6,6 % та 3,6 % відповідно.

Що стосується обробки насіння озимої пшениці сорту Астарта, обробка біологічно активними препаратами підвищила енергію проростання на 5,5 % (препарат «Біосил») та 5,8 % (препарат «Альга») у порівнянні з контролем, та лабораторну схожість на 3 %, та 3,2 % відповідно. Відзначимо, даний сорт відмінно зреагував на передпосівну обробку ріст регулюючими препаратами, але між дією біопрепаратів істотної різниці не виявлено.

Отже, підводячи підсумки, можна зазначити, що передпосівна обробка насіння пшениці озимої препаратом «Альга» у нормі 0,5 кг/т насіння підвищує енергію проростання пшениці озимої сорту Наталка на 6,6 % та лабораторну схожість на 3,6 %, а сорту Астарта – на 5,8 % та 3,2 % у порівнянні з контролем.

Список використаних джерел

1. Вилов Б. Біостимулятори і вирощування озимої пшениці та ярого ячменю /Б. Вилов, А. Виблова// Пропозиція. 2002. №12. С.66-67.
2. Василюк О.М. Регулятори росту рослин і відновлення біогеоценозів /О.М. Василюк, П.В. Гриценко // Вісник Дніпропетровського національного університету. - Вип. 4, - Дніпропетровськ, 2007. С.20-21.

УДК 635.658:631.5

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СОЧЕВИЦІ

Коляніді Н.О., кандидат с.-г. наук, старший викладач
Миколаївський національний аграрний університет

За останні роки зернобобові активно повертаються до виробничих сівозмін. Відновлюється популярність таких культур, як зимуючий горох, нут та сочевиця. Це тенденція позитивно впливає на вирішення проблеми продовольчої безпеки та покращення родючості ґрунту.

Лідуючі позиції серед зернобобових культур займає сочевиця звичайна (*Lens esculenta*) або сочевиця культурна (*Lens culinaris*), яка за вмістом білка посідає друге місце після сої, але значно випереджає горох, квасоллю та нут [1].

Зміни клімату світового масштабу не оминають і Україну – підвищення температури та посухи все частіше фіксуються на території країни, особливо це відчувається у південних регіонах. Таки зміни примушують змінювати традиційні культури на більш посухо та стресостійкі сільськогосподарські культури такі як нут та сочевиця.

У зв'язку із різким підвищенням цін на мінеральні добрива, введення у сівозміну бобових культур дозволяє збагатити ґрунт біологічним азотом до 100-120 кг/га діючої речовини азоту, за рахунок симбіотичних бульбочкових бактерій, що фіксують атмосферний азот. Передові господарства вже відзначили сочевицю, як кращий попередник під основну товарно-зернову культуру – озиму пшеницю. Прикладом є ТОВ «Агросвіт Л.Т.Д.» Білгород-Дністровського р-ну с. Петропавлівка, керівник Ігор Нежур, де сочевицю вирощували на площі 110 га в 2021 році, урожай склав 22,3 ц/га, в 2022 році, який відзначився посухою, на площі 90 га – 13,4 ц/га [2].

З урахуванням перспективи розвитку сучасних технологій вирощування сільськогосподарських рослин no-till та strip-till у Навчально-науковому